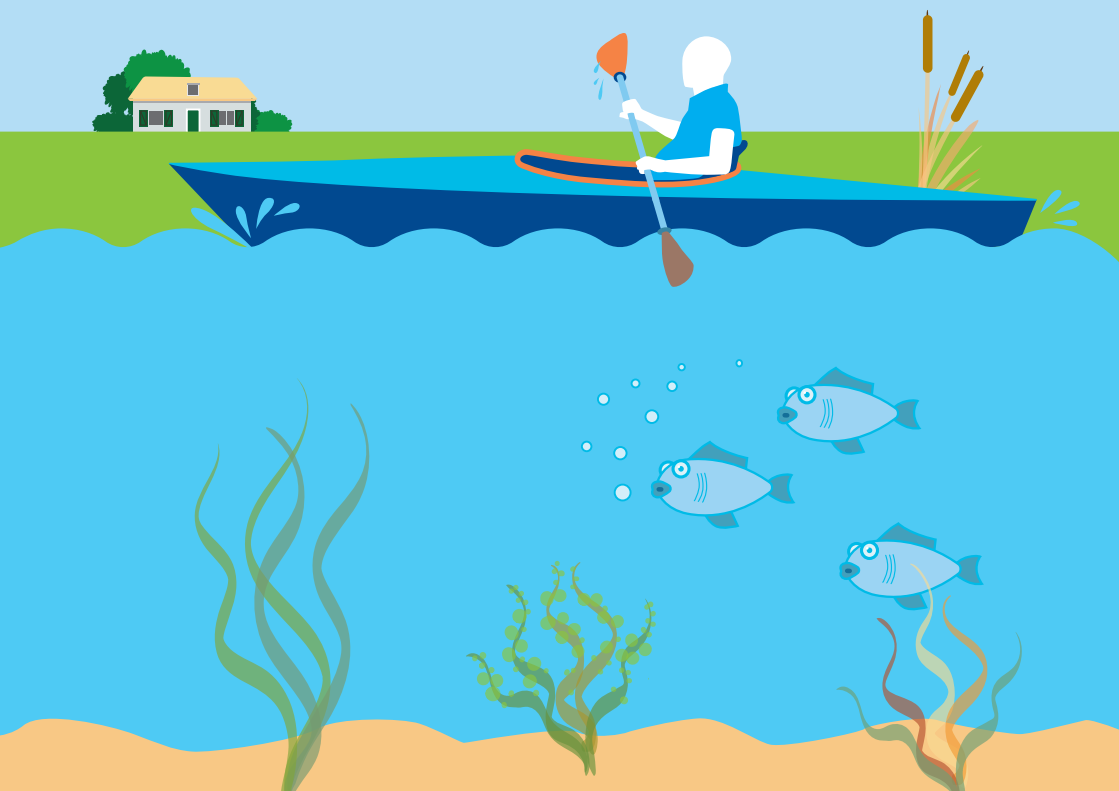

WATER VOOR MENS EN NATUUR

Een trendbreuk in waterbeheer

Coalitieakkoord 2023 - 2027

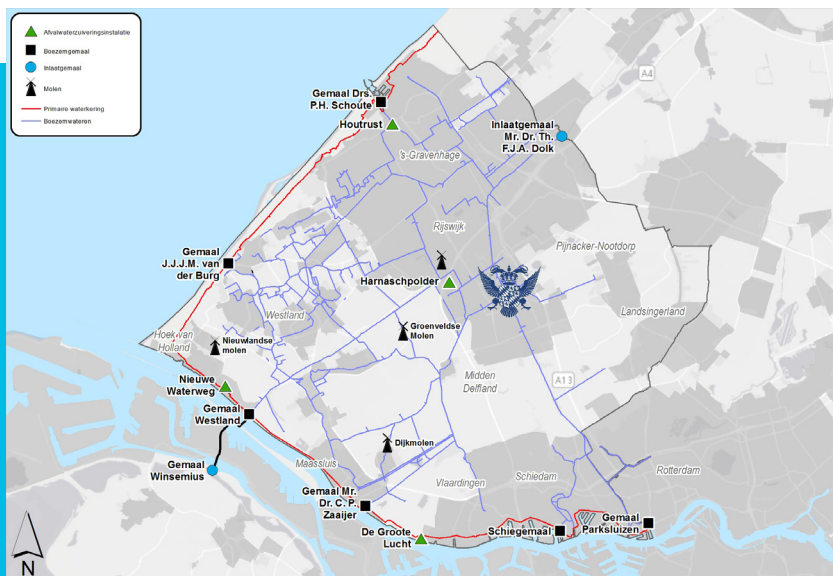

Inhoud

Inleiding	4
Open bestuursstijl	6
Urgente opgaven samen aanpakken	7
'Water en Bodem Sturend'	8
Waterkwaliteit	12
Bij de bron	12
Verspreiding voorkomen	13
Het ecologische spoor	13
Zwemwater	17
Klimaatverandering	18
Klimaatmitigatie	18
Klimaatadaptatie en waterkwantiteit	19
Biodiversiteit	20
Natuurlijk evenwicht	22
Vasthouden, Bergen, Afvoeren	22
Waterketen	24
Waterveiligheid	26
Uitvoering	28
Personeel & Organisatie	28
Informatiebeveiliging	28
Vergunningen, toezicht en handhaving	29
Communicatie	29
Erfgoed	30
Financiële ruimte	31

Inleiding

Voor de bestuursperiode 2023-2027 hebben 8 fracties van de Verenigde Vergadering (VV) van het Hoogheemraadschap van Delfland dit akkoord gesloten. Het beschrijft de onderwerpen waaraan wij elkaar houden en waarbinnen wij zoeken naar nieuwe en andere werkwijzen. In het akkoord dat nu voorligt krijgen deze onderwerpen daardoor meer aandacht dan andere. Zo hebben wij het hoofdstuk Waterkwaliteit het meest concreet uitgewerkt. Maar natuurlijk gaat het Dagelijks Bestuur van Delfland, het college van Dijkgraaf & Hoogheemraden (D&H), aan de slag met álle vraagstukken waar Delfland verantwoordelijk voor is of waar Delfland bij betrokken is. Het fundament voor ons handelen zijn het Waterbeheerprogramma 2022-2027 (WBP6)¹, de Watervisie en de jaarlijkse Begroting.

¹ Zie website WBP6: www.delfland.nl/wbp6

Dit akkoord is een trendbreuk. Bijvoorbeeld voor het onderwerp waterkwaliteit of de manier waarop we met afvalwater omgaan. En bijvoorbeeld door de veranderende positie van het waterschap als gevolg van de landelijke richtlijnen uit de Kamerbrief 'Water & Bodem Sturend'². De maatschappelijke belangen en de urgentie rondom water zijn groot³.

Ons water. Hoe staat het daarmee? Hebben we voldoende water om de droge zomers door te komen? Wat gebeurt er bij een hevige regenbui? Zijn onze kades en dijken stevig genoeg om droge voeten te houden? Hoe schoon is ons water? Voor dit soort vraagstukken kijken mensen in dit gebied terecht naar Delfland. En vertrouwen zij erop dat wij als waterschap hierin een leidende rol spelen. Als bestuur van Delfland voeren wij onze kerntaken uit en voelen wij ons verantwoordelijk voor veilige dijken, voldoende en schoon water. Wij doen ons werk met respect voor mensen, dieren, natuur en de omgeving, kortom: 'Water voor Mens en Natuur'.

Op sommige vlakken staat het water ons figuurlijk aan de lippen en moeten wij als bestuur nog duidelijker maken wat wij anders gaan doen en van anderen verwachten. Want ook anderen spelen een rol bij deze vraagstukken. Inwoners, gemeenten, provincie, bedrijven, landbouw en natuurbeheerders: allemaal werken we samen aan een veilige en schone wateromgeving.

Wij zoeken steeds de samenwerking op, binnen en buiten Delfland om de gewenste resultaten te bereiken. Dit biedt ruimte om voorstellen en maatregelen nog verder uit te werken. Zodat mensen en natuur in een veranderend klimaat in het gebied van Delfland floreren.

² Brief van de minister van IenW over "Water en bodem sturend", d.d. 25 november 2022

³ Zie o.a. het rapport "Goed water goed geregeld" van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

Wij zetten ons nú in voor de toekomst en onderschrijven de oproep⁴ van de Deltacommissaris, Peter Glas: *“Hoewel de opgaven in de nu direct voorliggende bestuursperiode al ingewikkeld genoeg zijn, doe ik een klemmend beroep op alle partijen om óók stil te staan bij de consequenties van de keuzes van vandaag voor de lange termijn.”*

Open bestuursstijl

Wij streven naar een zo breed mogelijk draagvlak voor onze voorstellen. Daarvoor zoeken we toenadering tot alle fracties in de VV en staan wij open voor initiatieven vanuit alle fracties. Wij zijn ervan overtuigd dat we op inhoud tot goede en breed gedragen afspraken komen. Wij erkennen de verschillen die er zijn en benadrukken vooral de grote overeenkomsten. Daarom hebben wij de verklaring van 29 maart 2023 medeondertekend⁵.

Om dit te bereiken zetten we de goede werkwijzen voort die we in de vorige bestuursperiode hebben ingevoerd en verder hebben uitgewerkt. Denk aan het ‘Postkameroverleg’ met alle fractievoorzitters, de BOB-structuur⁶, de debattrainingen en de informatieve VV-vergaderingen, die we meer toegankelijk maken voor gasten. We gaan nadrukkelijk het gesprek aan met de buitenwereld (zoals vrijwilligers, agrarische en andere bedrijven, natuurorganisaties, zorginstellingen, bewoners, corporaties en onderwijsinstellingen.) Wij benutten nadrukkelijk (meekoppel)kansen⁷ en gebruiken daarbij innovatieve methodes waar dit kan.

⁴ Brief van de deltagcommissaris over “Bijdrage Deltaprogramma aan ruimtelijke opgaven”, kenmerk DC-2023/306, d.d. 8 mei 2023.

⁵ Gezamenlijke verklaring van de VV “Samenwerking sleutel tot resultaat”, 29 maart 2023.

⁶ Werkwijze, waarbij het besluitvormingsproces wordt opgeknapt in Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming.

⁷ Meekoppelkansen zijn mogelijkheden om ons werk te koppelen aan dat van andere partijen, zodat er met minder inzet meer bereikt kan worden. Dat vraagt veel communicatie met andere partijen en een flexibele inzet.

Urgente opgaven samen aanpakken

Delfland is op verschillende manieren betrokken bij de opgaven waar zij voor staat. Wanneer Delfland helemaal verantwoordelijk is voor een taak, zitten we direct aan het stuur. Dan werken we aan concrete resultaten en nemen we afspraken direct op in dit akkoord. In andere gevallen zijn we betrokken omdat een vraagstuk invloed heeft op onze watertaken maar ligt de directe verantwoordelijkheid bij een andere overheid. En er zijn onderwerpen waar verschillende overheden over verschillende onderdelen gaan.

Voorbeelden van zaken waar Delfland niet verantwoordelijk voor is, maar wel een groot belang heeft:

- Het opvangen van hemelwater, het afkoppelen van regenwater van het riool, het tegengaan van verstening.
- Ruimtelijke ordening, bouwen van woningen, bedrijventerreinen en infrastructuur, klimaatadaptief en natuurinclusief bouwen.
- Natuurbeleid en natuurherstel, het tegengaan van overlast door ganzen, zwanen en rivierkreeften.

Voor vrijwel alle urgente opgaven waar Delfland voor staat, kunnen wij alleen maatregelen nemen in nauwe samenwerking en afstemming met allerlei belanghebbenden. Wij hebben veel kennis van water en delen deze kennis graag met belanghebbenden. Bijvoorbeeld wanneer zij een vergunning nodig hebben of wanneer zij plannen ontwikkelen die het werk van Delfland raken. Wij doen dit om hen te ondersteunen én om gewenste effecten te bereiken in ons gebied. Hiervoor gebruiken wij onder andere de Watervisie⁸, de Watertoets⁹ en de Waterschapsverordening¹⁰. Zo zijn wij voorspelbaar voor andere partijen in

⁸ *Onder de Omgevingswet hebben waterschappen in tegenstelling tot gemeenten en provincies geen plicht een omgevingsvisie te maken. Delfland heeft om de waterbelangen zo goed mogelijk te borgen in de ruimtelijke plannen van andere overheden de Watervisie ontwikkeld. Deze is door de VV op 19-12-2019 vastgesteld.*

⁹ *De Watertoets is het instrument waarmee waterschappen ruimtelijke plannen (bijvoorbeeld woningbouw of aanleg van wegen) toetsen op de effecten voor hun watertaken. Dit is geen dwingend instrument maar heeft een sterk adviserend karakter.*

¹⁰ *Nu nog de Keur, vanaf 1-1-2024 de Waterschapsverordening.*

wat wij verwachten. Ook geven wij aan welke stappen gezet moeten worden om eventuele negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Bijvoorbeeld: is er voldoende ruimte om water op te vangen? Wordt er gestuurd op het voorkomen van vervuiling van het water? Zijn er voldoende maatregelen genomen om eventuele overstromingen te voorkomen? Wat is er nodig voor een gezonde natuur, zowel boven als onder water? Hoe zorgen we ervoor dat het water veilig is om in te zwemmen?

Wij werken van buiten naar binnen en van binnen naar buiten. Op deze manier komen we gezamenlijk tot meer en betere oplossingen voor de urgente opgaven waar Delfland voor staat. Elke belanghebbende kan ons, en de partijen waarmee we samenwerken, aanspreken op vraagstukken over water.

Delfland staat midden in de samenleving. De vraagstukken waar we aan werken zijn urgent, actueel en staan volop in de belangstelling. We zijn optimistisch, realistisch en pragmatisch. We zijn een moderne, slagvaardige en transparante overheid. Altijd op samenwerking en oplossingen gericht. We zetten in op continuïteit en verandering. Zo zijn we betrouwbaar en vernieuwend.

'Water en Bodem Sturend'

Wij onderschrijven het uitgangspunt van het Rijk dat water en bodem sturend moeten zijn in de ruimtelijke inrichting van ons land¹¹. Dit beschouwen wij als een trendbreuk en wij willen gebruikmaken van dit momentum. Samen met andere waterschappen zetten wij ons actief in om dit beleid verder uit te werken, instrumenten te ontwikkelen en in wet- en regelgeving te borgen. Het afwentelen van problemen -van het ene naar het andere gebied, van nu naar de toekomst of van privaat naar publiek- moeten we voorkomen.

¹¹ Brief van de minister van IenW over "Water en bodem sturend", d.d. 25 november 2022

Om water en bodem sturend te laten zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen, hebben wij onder andere de volgende instrumenten: de Watertoets 2.0, vergunningverlening, monitoring van de uitvoering en handhaving bij afwijkingen. Waar mogelijk versterken wij onze invloed en bevoegdheden door aanpassing van onze Waterschapsverordening. Hiermee is een goede start gemaakt met de motie 'Uitbreiding instrument verhardingsactiviteiten'.¹² Naast onze eigen instrumenten, is de samenwerking met andere overheden en belanghebbenden cruciaal.

De ruimte is schaars, zeker in het al dichtbevolkte gebied van Delfland waar een groot aantal nieuwe woningen worden gebouwd. Als waterschap gaan wij niet over de ruimtelijke ordening; daarvoor hebben andere overheden directe bevoegdheden. Het belang van water en bodem en het omgaan met klimaatverandering in de schaarse ruimte wordt steeds groter. Daarom zitten wij zo vroeg mogelijk aan tafel bij gebiedsprocessen, bijvoorbeeld voor woningbouw en andere stedelijke ontwikkelingen. Wij zijn een onmisbare partij in ruimtelijke processen, stellen ons constructief-kritisch op en geven duidelijk de grenzen aan. We houden voet bij stuk, tenzij er een beter plan op tafel komt. Dat doen we met voorwaarden, waarbinnen de ontwikkelingen wel mogelijk zijn.

Beïnvloedt een plan de kwantiteit en kwaliteit van water, dan moeten er maatregelen genomen worden om de negatieve effecten te voorkomen of te compenseren. Deze maatregelen zijn in eerste plaats voor de natuur zelf. Maar ze zijn er ook om te voorkomen dat de kosten voor iedereen gaan stijgen wanneer we later de negatieve effecten moeten bestrijden. Ons 'nee' is cruciaal voor een gezonde leefomgeving. Een belang dat ook inwoners, bedrijven, gemeenten en provincie aangaat. Dat vraagt zelfverzekerde, resultaatgerichte, geduldige en bekwame professionals die bereid zijn tot het uiterste

¹² Vastgesteld door de VV op 21-2-2023.

te gaan in het vinden van een oplossing. Als bestuur staan wij voor onze organisatie en geven we rugdekking wanneer het botst en schuurt. In de wateragenda's van de gemeenten en de provincie verkennen we mogelijke dilemma's en kijken we gezamenlijk waar en onder welke voorwaarden ontwikkelingen wel mogelijk zijn.

Hiermee geven wij uitvoering aan de motie 'Bestuurskracht Delfland 2023'.¹³ De Watervisie is hierbij ons uitgangspunt. Deze geeft gebiedsgericht en themagewijs belangen en handelingsperspectieven weer. Wij bouwen voort op en intensiveren waar nodig de goede samenwerking met de provincie, gemeenten en andere partijen in ons gebied. Zo komen wij tot toekomstbestendige, werkbare en breed gedragen oplossingen.

Binnen de wettelijke mogelijkheden en op basis van een evaluatie scherpen wij onze eigen instrumenten aan. Wij willen namelijk ook een stok achter de deur hebben wanneer dit nodig is.

¹³ Motie WV vastgesteld op 22 december 2022.

De waterschappen zijn betrokken bij de uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) in een provinciaal programma. Wij onderschrijven de inzet van dit programma volledig: Natuur, Water en Klimaat. De betrokkenheid is er allereerst via de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarnaast zijn of worden vraagstukken rondom bodemdaling, CO₂-reductie, grondwater, wateroverlast en biodiversiteit ook onderdeel van de gebiedsgerichte uitwerking van het NPLG. Wij trekken hierin gezamenlijk op met de gebiedspartners, de andere waterschappen in Zuid-Holland en de provincie. We verwachten dat de waterschappen een grotere opgave krijgen rondom het thema grondwater en bereiden ons hier proactief op voor. Dit doen we door inzicht te krijgen in de werkelijke onttrekkingen in ons beheergebied en door in te zetten op het onderbrengen van het eigenaarschap bij één partij.

Waterkwaliteit

Wij gaan voor schoon water. Dit betekent dat wij de komende bestuurstermijn de hoogste prioriteit geven aan de verbetering van de waterkwaliteit. De Kaderrichtlijn Water (KRW) zien wij als een middel om de waterkwaliteit te verbeteren. De KRW heeft eind 2027 als moment waarop de gestelde doelen moeten zijn behaald.¹⁴

Wij onderschrijven dit en stellen alles in het werk om deze doelen te halen. Eenvoudige oplossingen zijn er niet in dit dossier. Het gaat om een combinatie van veel verschillende maatregelen. De basis is het al vastgestelde en aangescherpte maatregelenpakket¹⁵. De huidige voortgang¹⁶ en kostenontwikkeling eisen dat wij meer financiële middelen en menskracht inzetten.

Bij de bron

Wij doen er alles aan om meer maatregelen te nemen bij de bron: gewasbeschermingsmiddelen, nutriënten (voedingsstoffen), riooloverstorten¹⁷, bouwactiviteiten in het veen, beroepsvaart, etc.

Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het uitrijden van mest is –onder voorwaarden– door andere overheden toegestaan. Hoewel het gebruik is toegestaan, horen deze stoffen niet in het water thuis. De Unie van Waterschappen pleit bij de landelijke overheid voor een strenger toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen. Dat kost tijd en in de tussentijd zitten we niet stil.

¹⁴ De KRW-doelen betreffen de ecologische en chemische waterkwaliteit. Zie het thema 'Waterkwaliteit pijler 1: KRW' in het WBP6 Waterwerk (hhdelfland.nl).

¹⁵ Zoals aangekondigd in het KRW-maatregelenpakket, dat de VV in 2021 heeft vastgesteld.

¹⁶ Zie hiervoor de Waterkwaliteitsrapportage 2022. Rapportage van de waterkwaliteit - Delfland (hhdelfland.nl)

¹⁷ Een soort noodventiel van de riolering om pieken in afvalwater af te voeren naar oppervlaktewater.

Zo zetten wij enerzijds in op het gericht (en mobiel) meten en monitoren van de waterkwaliteit in het glastuinbouwgebied. Hierdoor kunnen we gericht maatregelen nemen en effectiever handhaven. Anderzijds ondersteunen wij initiatieven die goed gedrag bevorderen, bijvoorbeeld kringlooplandbouw en de inzet van watercoaches voor de glastuinbouw. Tegelijk willen we de handhaving uitbreiden. Wij zetten nog meer dan nu in op risicogestuurd handhaven om zo de effectiviteit te vergroten. Denk aan: handhaving bij huurtuinen, stoppende ondernemers, teeltwisselingen, nullozers en grondteelten.

Voor de verspreiding van nutriënten kiezen we een aanpak vanaf de bron. Wij duiden die bronnen, bijvoorbeeld (kunst-)mest en veenoxidatie, en gaan die gericht (en mobiel) meten en monitoren. Wij hechten aan de goede samenwerking met partijen in het graslandgebied.

Verspreiding voorkomen

We willen de verspreiding van chemische stoffen over ons gebied beperken. Indien nodig kiezen wij voor onorthodoxe stappen. Wij onderzoeken bijvoorbeeld of het mogelijk is door een aanpassing van de stroomrichting van het water, de verspreiding van chemische stoffen en nutriënten te verminderen.

Het ecologische spoor

Wij zetten in op het ecologische spoor via de vastgestelde aanpak voor biodiversiteit. Daaraan gekoppeld zijn de groenblauwe aders die volgens het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) versterkt moeten worden. Hiervoor zoeken we ruimte en koppelen we het zoveel mogelijk aan onze taken.

Op meer terreinen is vooruitgang te boeken op het gebied van ecologie en biodiversiteit. Dat doen we samen met partners in ons gebied, zoals betrokkenen in ons veenweidegebied, natuurbeheer-

ders en andere overheden. Met elkaar onderkennen we het nut en belang van de natuur voor mens en dier.

In ons gebied ervaren wij hinder voor het behalen van de ecologische doelstellingen. Enerzijds door de ganzen en anderzijds door de Amerikaanse rivierkreeften in ons gebied. Wij zijn voorstander van een stevige aanpak van het grootschalig afvangen van rivierkreeften. Zij vormen een grote bedreiging voor de ecologische toestand van onze wateren en ons watersysteem. Met andere waterschappen doen wij een dringend beroep richting de landelijke politiek om de bestrijding van deze exoten op te pakken. Hiervoor is onder meer geld en gewijzigde regelgeving van het Rijk nodig bij wie de verantwoordelijkheid ligt. Dit moet op korte termijn want het aantal rivierkreeften en de schade nemen toe. Dat is uitermate ongewenst vanwege de naderende deadline van de KRW, de oplopende kosten om de schade te herstellen, klimaatverandering en de snelheid waarmee deze exoten zich vermenigvuldigen. Ondertussen zoeken wij naar een oplossing om logische partners te betrekken bij het afvangen van kreeften.

Via het spoor van communicatie, waterbewustzijn en gedragsbeïnvloeding, benadrukken wij naar de buitenwereld de urgentie van goede waterkwaliteit. We maken duidelijk dat het nodig is dat iedereen in ons gebied meewerkt aan een goede waterkwaliteit.

Begrijp ons goed: wij zetten het beleid voort en zoeken tegelijkertijd naar mogelijkheden om te versnellen, te intensiveren en nieuwe methoden in te zetten. We blijven met alle gebiedspartners zoeken naar geschikte maatregelen en plekken om de waterkwaliteit te verbeteren. Denk aan het aanleggen van extra natuurvriendelijke oevers, vissenbossen, ecologisch maaien en baggeren, etc. Met verantwoordelijke beheerders bespreken wij de mogelijkheden om onze dijken en kades aan te passen om zo de ecologie te versterken. Met vertegenwoordigers van de watersport bespreken we hoe we door gedragsverandering de golfslag als gevolg van vaarrecreatie tegen kunnen gaan. Wij onderzoeken of beheersing van de vaarrecreatie en het bergen van bootwrakken mogelijk zijn, bijvoorbeeld door het opnieuw invoeren van een vaarvig-net in lijn met de Visie Recreatief medegebruik.¹⁸

Concreet

1. Er is al veel goed werk verzet.
2. Voor het verbeteren van de chemische waterkwaliteit zetten we in op de volgende sporen:
 - a. Intensiveren van risicogestuurde meting en monitoring.
 - b. Meer ondersteuning aan de glastuinbouw. Bijvoorbeeld door de inzet van watercoaches, certificering, het delen van waterkwaliteitsgegevens, het KlantContactCentrum, etc. Dit doen we in samenspraak met vertegenwoordigers van de sector.

¹⁸ Zie het thema 'Recreatief Medegebruik' in het WBP6: Waterwerk (hhdelfland.nl)

- c. Versterken van de risicogestuurde handhaving, met name in het glastuinbouwgebied. Bijvoorbeeld erfafspoeling bij teeltwissels.
- d. We kijken of er oplossingen zijn voor historische verontreinigingen op terreinen van gestopte bedrijven.

3. Om de ecologische waterkwaliteit tot in de haarvaten van ons watersysteem te verbeteren, zetten we in op de volgende sporen:

- a. Extra inzet op strategisch omgevingsmanagement en oplossings- en uitvoeringsgerichte ondersteuning in gebiedsprocessen.
- b. Aanleg van meer natuurvriendelijke oevers, waar mogelijk in combinatie met natte ecologische zones. Voordat we dit besluiten maken we eerst een analyse van de kosteneffectiviteit.
- c. Voortzetting van het beleid van ecologisch maaien en baggeren¹⁹. Dit doen we in onze eigen gebieden en wateren en in die wij aan anderen verpachten. Met gemeenten maken we soortgelijke afspraken over maaien en baggeren.
- d. Vermindering van de riooloverstorten.

4. We anticiperen op de uitkomsten van de Tussenevaluatie van de KRW in 2024. We blijven zoeken naar adequate stappen die wij kunnen zetten om de waterkwaliteit in ons hele systeem te verbeteren.

5. We verhogen het krediet voor het Investeringsprogramma Waternatuur van € 8 miljoen naar maximaal € 16 miljoen over deze periode. De exploitatie verhogen we met € 3 miljoen per jaar. Wij zoeken onder meer naar dekking voor de exploitatie door 'Nieuw voor oud'.

Het gaat kortom om een cocktail aan maatregelen die duidelijk maakt dat wij dit urgente vraagstuk met alle betrokkenen stevig aanpakken.

¹⁹ Voor baggeren geven we uitvoering aan de aanbevelingen van het rapport van de Rekeningcommissie dat in 2022 aan de VV is voorgelegd.

Zwemwater

Wij onderschrijven de belangrijke sociale functie van zwemmen. Dit draagt ook bij aan een breed waterbewustzijn. De rol van het waterschap bij de zwemwaterlocaties die de provincie aanwijst, richt zich op de waterkwaliteit. Met name de blauwalg in warme periodes stelt ons voor lastige keuzes. Wij bestrijden blauwalg samen met relevante partners zoals de provincie, gemeenten en andere locatie-beheerders om de kwaliteit van het zwemwater hoog te houden en de huidige zwemlocaties te behouden. Wij volgen hierin het Afwegingskader Zwemwater²⁰ dat de VV heeft vastgesteld.

²⁰ Zie het thema 'Zwemwater' in het WBP6: Waterwerk (hhdelfland.nl)

Klimaatverandering

Het klimaat verandert. De omvang en het tempo daarvan wordt steeds duidelijker, het gaat sneller dan gedacht. We moeten er daarom rekening mee houden dat extreem weer steeds vaker voorkomt: het wordt natter en ook droger. We realiseren ons dat we in ons laaggelegen deltagebied gevoelig en kwetsbaar zijn voor weersextremen en zeespiegelstijging. Niets doen is dus geen optie.

We werken volop aan het in stand houden en verbeteren van het geheel van sloten, vaarten, plassen en dijken in ons gebied. Maar dit is niet genoeg. Wij richten ons daarom zowel op het beperken van klimaatverandering (mitigatie) als op het aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering (adaptatie).

Klimaatmitigatie

Wij houden vast aan de eerder vastgestelde doelen: in 2025 zijn wij energieneutraal en in 2050 zijn wij klimaatneutraal²¹. Zoals afgesproken binnen de Unie van Waterschappen spannen we ons in om eerder klimaatneutraal te zijn: in 2035. Wij zetten in op energiebesparing en wekken zelf duurzame energie op. Bijvoorbeeld met de productie van groen gas, zonne-energie en de toepassing van aquathermie²². Klimaatneutraliteit is alleen te realiseren met een circulaire economie. We zetten daarom in op het hoogwaardig hergebruiken van reststromen, zoals afvalwater. Ook verkennen we het gebruik van circulaire materialen.

Wij onderzoeken in de komende bestuursperiode wat er nodig is om het gezuiverde afvalwater (effluent) van onze afvalwaterzuiveringen te kunnen lozen op de sloten, vaarten en plassen in ons gebied in

²¹ Zie het thema Energie- en klimaatneutraal in WBP6: Waterwerk (hhdelfland.nl)

²² Het gebruiken van warmte en koude uit oppervlakte- of afvalwater.

plaats van op de Nieuwe Waterweg of de Noordzee. Zo maken we de waterketen circulair en kunnen we een aanvullende waterbron in tijden van droogte realiseren. Hierbij kijken we ook naar het gezuiverde water van ziekenhuizen en verkennen we of deze werkwijze²³ ook voor verzorgingshuizen haalbaar is.

Klimaatadaptatie en waterkwantiteit

Wij zetten ons in voor de beste leefomgeving voor inwoners, nu én in de toekomst. We willen voorkomen dat onze regio in een situatie komt waarin we ons niet meer (eenvoudig) kunnen aanpassen. Dit kan door de bestaande omgeving aan te passen, bij nieuwe ontwikkelingen toekomstbestendige (locatie)keuzes te maken en door klimaatbestendig te bouwen. Zo werken we aan een systeem dat te veel en te weinig water beter aan kan én houden we rekening met een stijgende zeespiegel. Een klimaatadaptieve groenblauwe omgeving draagt ook bij aan leefbaarheid, gezondheid en biodiversiteit. Wij beseffen dat Delfland dit niet alleen kan. Iedereen moet aan de slag.

²³ Via Pharmafilter zuiveren ziekenhuizen hun afvalwater tot zeer schoon water. Dit voorkomt het lozen van medicijnresten op het riool.

De langetermijnstrategie om wateroverlast te voorkomen²⁴ werken we in de komende bestuursperiode verder uit. Wij doen dit voor verschillende gebieden: glas, stad en gras en houden hierbij ook rekening met watertekort en droogte. Waar het nodig is, nemen we alvast maatregelen en pakken we kansen om het totale systeem veerkrachtiger te maken. Dit betekent bijvoorbeeld: meer neerslag hergebruiken, vasthouden en bergen. In de Klimaatonderlegger van Zuid-Holland²⁵ en de Watervisie staan nog meer maatregelen genoemd. In samenwerking met andere partijen ontwikkelen we toekomstgerichte plannen om wateroverlast zoveel mogelijk te voorkomen en kijken hierbij naar innovatieve oplossingen.

We werken de strategie 'zoetwater Delfland 2050' verder uit. Deze zet in op het behouden en verbeteren van de bestaande aanvoer van zoetwater naar ons gebied, het vergroten van het wateraanbod in ons gebied, het verkleinen van de afhankelijkheid van maatschappelijke en economische functies (zoals tuin- en landbouw of bedrijven) van zoetwater en het beperken van de vraag naar water.

Voor al deze opgaven werken we samen met en stimuleren we andere partijen om verantwoordelijkheid te nemen. Via de Deltaprogramma's²⁶ en andere gremia volgen en beïnvloeden we landelijke beleidsontwikkelingen.

Biodiversiteit

Ons streven is om de flora en fauna van ons gebied te ontzien in ons beleid en werkzaamheden. Ons doel is het herstel van de biodiversiteit en hiervoor zijn de "small five" onze icoonsoorten. Dit zijn: grutto,

²⁴ *Langetermijnstrategie wateroverlast "Wapenen tegen extreme neerslag", vastgesteld door de VV d.d. 2 februari 2023.*

²⁵ *Zie website van de provincie Zuid-Holland: <https://www.zuid-holland.nl/actueel/nieuws/maart-2023/klimaatonderlegger-ruimtelijke-plannen/>*

²⁶ *Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie, Deltaprogramma Zoetwater, Deltaprogramma Waterveiligheid.*

weidehommel, glassnijder, rugstreeppad en bittervoorn. Als het goed gaat met deze soorten, gaat het goed met de biodiversiteit.

Dit doen we bijvoorbeeld door onze eigen terreinen te vergroenen en onze dijken en kades bloem- en kruidenrijk in te richten en te houden. We nemen biodiversiteit mee in onze projecten. Ook ontwikkelen we in samenwerking met andere partijen natuurrijke verbindingen (blauwgroen netwerk) via onze watergangen en dijken. Zo anticiperen we op de Europese natuurherstelwet. De verwachting is dat met deze wet ook buiten Natura 2000-gebieden het beleid voor natuur en natuurherstel wordt aangescherpt.

Natuurlijk evenwicht

Een integrale aanpak is nodig om voor de langere termijn voldoende en schoon water te hebben. Ons water en ons werk maakt ten slotte onderdeel uit van een groter natuursysteem. Het beleid rond natuur is een wettelijke verplichting die ligt bij de provincie. Vanuit onze verantwoordelijkheid voor het watersysteem dragen wij actief bij aan zo goed mogelijke natuur in ons gebied. Vanuit onze kerntaken zijn wij betrokken bij de provinciale uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Hier zetten wij voortvarend op in.

Vasthouden, Bergen, Afvoeren

Voor onze watertaken is het grasland belangrijk. Het grasland in Delfland staat echter onder druk door bodemdaling, verstedelijking en ontwikkelingen in de agrarische sector. Wij werken met de provincie en buurwaterschappen aan manieren om bodemdaling tegen te gaan, bijvoorbeeld via pilots onderwaterdrainage (een techniek die grondwaterstanden kan verhogen in veengebieden). Het is daarbij de vraag of er in droge perioden voldoende zoetwater voor dergelijke systemen beschikbaar is.

Ook kijken we met betrokkenen naar meer flexibel peilbeheer. In plaats van een vast peil of regulier zomer- en winterpeil²⁷ wordt het peil gevarieerd, binnen de grenzen van het peilbesluit. Daarnaast werken we met kleinere peilvakken. Dit betekent: meer gebiedsgericht, een fijnmazig maatwerk dus. Bijvoorbeeld tussen grasland met een agrarische functie, met een natuurfunctie en/of voor een bergingsfunctie. Wij gaan regelmatig in gesprek met belanghebbenden over de verschillende uitdagingen in het grasgebied. Bijvoorbeeld over de waterkwaliteit, het vasthouden van water, de biodiversiteit, natuurvriendelijke oevers, weidevogels en CO₂-reductie. We blijven zoeken

²⁷ Hoog vast peil in de zomer, laag vast peil in de winter.

naar innovatieve methoden om een oplossing te vinden voor deze onderwerpen.

In het stedelijk gebied zoeken we naar meer mogelijkheden om water vast te houden en te bergen ('sponswerking van de stad'). We zetten gemeenten aan tot meer afkoppeling en vasthouden van het hemelwater. Dit betekent dat regen niet het riool in stroomt en het water op die locatie waar het valt, gebruikt kan worden. In het glasgebied zetten we Rainlevelr²⁸ onverminderd voort en zoeken we naar extra vormen om water vast te houden en te bergen.

Een van de gevolgen van klimaatverandering is droogte. Hierdoor moeten we rekening gaan houden met tijdelijk hogere verziltingsniveaus in ons gebied. Dit houdt in dat er meer zout water ons gebied indringt wat gevolgen kan hebben voor bepaalde natuur en teelten. Waar dat mogelijk is, grijpen we de kans aan om het oppervlak aan waternatuur uit te breiden. Dat is goed voor de natuur en voor ons watersysteem. Waar mogelijk boren we hiervoor externe financieringsbronnen aan.

²⁸ Dit is een systematiek waarbij tuinders in samenwerking met Delfland hun gietwaterbassins strategisch inzetten om bij hevige regenval zoveel mogelijk water te bergen

Waterketen

De VV heeft een voorkeursvariant voor nieuwbouw van De Groote Lucht uitgesproken. Daar bouwen wij op voort, in goed overleg met de gemeente Vlaardingen en overige betrokkenen in het gebied. Bij het ontwerp voor de nieuwe afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) gaan we uit van de vereisten die voortkomen uit maatschappelijke belangen en de nieuwe Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater op termijn. Bijvoorbeeld voor het zuiveren van medicijnresten, het terugwinnen van grondstoffen uit afvalwater²⁹ en het terugbrengen van effluent³⁰ in ons watersysteem (via een vierde trap in het waterzuiveringsproces). Deze richtlijn moet ook toegepast worden op de overige drie AWZI's van Delfland; hier bereiden wij ons op voor en dit vraagt enorme investeringen.

De nieuwbouw van De Groote Lucht moet leiden tot een moderne en effectieve AWZI waar de waterzuiveringsprocessen op een meer economische wijze worden uitgevoerd. Dit beperkt een stijging van de zuiveringsheffing. Tegelijkertijd verwachten we dat overcapaciteit om de bevolkingsgroei op te vangen en de Richtlijn stedelijk afvalwater de heffingen verhoogt.

²⁹ Zie ook de motie "Afvalwater is geld waard", die de VV op 24-11-2022 heeft aangenomen.

³⁰ Effluent is de naam voor het gezuiverde afvalwater. Dat wordt nu op de Nieuwe Waterweg of de Noordzee geloosd.

In het licht van de nieuwbouw en het aflopen van het huidige servicecontract in 2033 voor de AWZI's Noord (Harnaschpolder en Houtrust) starten wij in deze bestuursperiode het proces voor de keuzes over de reikwijdte, investeringsbehoefte en governance³¹ van al onze AWZI's.

Delfland heeft in de afgelopen bestuursperiode de 'Strategie transitie waterketen 2050'³² vastgesteld. Samen met onze partners werken wij in de komende bestuursperiode deze strategie verder uit. De goede samenwerking binnen de netwerken in de (afval)waterketen zetten wij voort.

Wij zien hemelwater als onderdeel van het hele watersysteem. Wij streven naar meer afkoppeling van regenwater van het rioolsysteem en naar meer hergebruiken, vasthouden en bergen van hemelwater. Vanuit de beperkte zoetwaterbeschikbaarheid in droge perioden nemen wij maatregelen en ondersteunen wij die van anderen om zoveel mogelijk water te besparen.

³¹ Het gaat om de vraag of het beheer en de operatie voor de AWZI's in publiek-private samenwerking (nu met Delfluent Services) komt, zoals tot 2033 bij Harnaschpolder en Houtrust het geval is, of in eigen beheer, zoals nu bij De Groote Lucht en Nieuwe Waterweg.

³² VV 27 mei 2021.

Waterveiligheid

Droge voeten is één van de hoofdtaken van een waterschap. Delfland heeft zo'n 700 kilometer aan dijken, duinen en kades (waterkeringen) in het gebied. Allereerst moeten onze keringen op orde zijn. Daarom onderhouden en verbeteren we deze continu.

Om tijdig in te kunnen spelen op de zeespiegelstijging, die het gevolg is van klimaatverandering, werken we de Kustvisie verder uit. Het belang van stevige dijken, duinen en kades neemt in de toekomst alleen maar toe door de zeespiegelstijging in combinatie met bodemdaling. Hoewel het in dit akkoord summiere aandacht krijgt, zetten we dit belangrijke werk voort en komen we met uitgewerkte voorstellen om de waterveiligheid zoveel mogelijk te garanderen.³³

In ons werk houden we rekening met flora en fauna maar in sommige gevallen vormen die een bedreiging voor de waterveiligheid. Daar waar dat tot onaanvaardbare situaties leidt, bijvoorbeeld met muskusratten, treffen wij beheersmaatregelen. Dit geldt in toenemende mate ook voor invasieve exoten. Dit zijn uitheemse soorten die oorspronkelijk niet in ons leefgebied voorkwamen. Zo knipt de Amerikaanse rivierkreeft waterplanten af en graaft in oevers; de wortels van de Japanse duizendknoop woekeren door wegen en dijken; waternavel belemmert de afvoercapaciteit in de watergangen. Ons beleid richt zich op het verminderen van dit soort ongewenste effecten.

³³ Voor meer informatie zie het thema Waterveiligheid in het WBP6: Waterwerk (hhdelfland.nl)

Uitvoering

Personeel & Organisatie

Om alle taken te kunnen uitvoeren, is het belangrijk veel aandacht te hebben voor de mensen die het werk doen. Dat zijn de medewerkers van Delfland en die van onze samenwerkingspartners.

Er wordt al heel veel goed werk gedaan. Om in de toekomst alle taken goed te doen en tijdig resultaten te bereiken, stellen we daarnaast het volgende voor:

- Het instrument van een strategisch personeelsplan verder ontwikkelen. Omdenken op de arbeidsmarkt staat hierbij centraal. Denk hierbij bijvoorbeeld aan posities die in het verleden alleen ingevuld werden door mensen met een HBO- of universitair diploma of werkervaring naar het invullen van deze posities door mensen met een MBO-diploma met vooruitzicht op een intern doorgroeipad.
- Delfland zet zich in voor goede wateropleidingen die goed aansluiten bij het werk van waterschappen.
- We zoeken uit of inzet van vrijwilligers behulpzaam kan zijn bij het uitvoeren van onze taken en ontwikkelen daar beleid op.
- We besteden veel aandacht aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen binnen ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- We voeren een representatief diversiteitsbeleid uit. We streven ernaar mensen met een participatiebaan en statushouders in dienst te nemen.
- Ons werk draagt actief bij aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

Informatiebeveiliging

In het huidige geopolitieke klimaat moeten we voldoende aandacht hebben voor digitale veiligheid. Het rapport van de Rekeningcommissie heeft laten zien dat we zowel voor de kantoor- als de procesautomatisering noodzakelijke verbeteringen moeten blijven boeken. Wij streven naar een voor waterschappen verantwoord niveau van

Informatiebeveiliging. Dit moet onderdeel zijn van de normale bedrijfsvoering. Om dat te bereiken en vast te houden, zijn investeringen noodzakelijk.

Vergunningen, toezicht en handhaving

We geven bij het onderwerp Waterkwaliteit al aan, dat we toezicht en handhaving intensiveren.

In het werkveld van onze waterschapstaken zijn er meerdere organisaties die handhaven: Delfland zelf, de omgevingsdiensten (ODH, DCMR), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) etc. Samenwerking is hierin cruciaal. Het versterken van de handhaving bij anderen door het verstrekken van middelen dat in een convenant wordt vastgelegd, kan leiden tot efficiency-winst. Het biedt ook de mogelijkheid alle risico's die het behalen van de gestelde doelen bedreigen, te beheersen met data door het koppelen van diverse bestanden: de metingen van Delfland, de glastuinbouw, inspecties, etc.

Het spoor van handhaven en het beboeten van overtredingen of misdrijven vraagt verdere bestuurlijke aandacht van Delfland, de Unie van Waterschappen, de provincie en het Rijk. Ook gaan wij vooraf meer afhankelijkheden inzichtelijk maken. Wij streven naar een strenger toelatingsbeleid van gewasbeschermingsmiddelen, naar het verstrekken van vergunningen en handhaving bij overdrachtsmomenten van bedrijven.

Communicatie

Wij zijn een moderne organisatie die aan belangrijke en urgente maatschappelijke thema's werkt. Dat mogen wij aan de buitenwereld nog meer laten zien en horen onder het motto: 'Vertel wat je doet, vertel het vaker en luider.' Eigentijdse communicatie en klare taal zijn hiervoor onmisbaar.

In aanvulling op de bestaande communicatieactiviteiten:

- Onze communicatie richt zich op ons werk én op dat waar anderen voor verantwoordelijk zijn.
- De communicatie van Delfland omvat dus wat wijzelf vertellen en wat onze partners communiceren over ons werk.
- Wij evalueren de huidige communicatievisie, inclusief communicatiemiddelen en passen deze aan onze rol aan die wij in dit akkoord hebben beschreven.
- Wij zetten het aanbod aan waterlessen voor het onderwijs voort.
- Wij stimuleren goed gedrag bij inwoners en bedrijven om ons werk te versterken.

Erfgoed

Delfland heeft vanuit zijn eeuwenlange traditie een grote hoeveelheid objecten die cultuurhistorisch erfgoed zijn: molens, gemalen, sluizen, roerende goederen en het Gemeenlandshuis in Delft. Wij zijn hier zuinig op en zien het als een kans om ons werk meer onder

de aandacht te brengen bij de buitenwereld. Waar mogelijk maken we het culturele erfgoed toegankelijk voor het publiek. Tegelijkertijd zijn er onderdelen die bijvoorbeeld vanwege modernisering hun functie kwijtraken, zoals oude gemalen. Daar waar dat kan herstellen wij die in historische staat en stoten wij dit af onder voorwaarden. Hiervoor benutten wij externe subsidiebronnen.

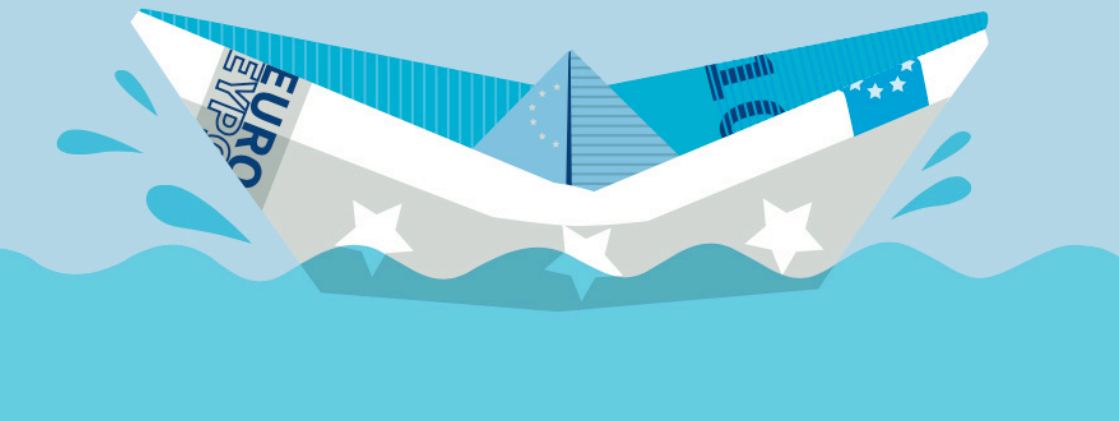
Financiële ruimte

“Wij kiezen voor een deugdelijke financiële huishouding die ook ruimte biedt aan nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen.”

We voeren een financieel beleid dat betaalbaar en volhoudbaar is en tegelijkertijd uitvoerbaar en uitlegbaar. Het bestuur zal zich net als in de afgelopen bestuursperiode inzetten voor het zoveel mogelijk beperken van een stijging van de uitgaven. Deze zullen wel stijgen omdat er forse inhoudelijke opgaven zijn.

Wij staan aan de vooravond van enorme investeringen vanwege de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht en het aanpassen van de AWZI's aan de vereisten van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en het verbeteren van de waterkwaliteit. Iedere inwoner en elk bedrijf vindt het belangrijk dat onze heffingen betaalbaar zijn. Uitgangspunt voor de ontwikkeling in deze bestuursperiode zijn de watersysteemheffing, de verontreinigings- en zuiveringsheffing (exclusief energieopslag) zoals opgenomen in de Begroting 2023. Tegelijkertijd zien we als gevolg van schaarste aan personeel en inflatie, de lonen en prijzen stijgen. We beogen de heffingen mee te laten stijgen met de inflatie en de investeringskosten ten behoeve van de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht, de vereisten van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en het verbeteren van de waterkwaliteit, voor zover deze niet anders gedekt kunnen worden.

Geld lenen is een stuk duurder geworden door de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt. De kosten die het waterschap maakt, worden voornamelijk gedekt vanuit heffingen. Dit zijn de waterzuiveringsheffing voor het zuiveren van het afvalwater en de watersysteemheffing voor de overige taken en werkzaamheden.

Voor de financiën werken we met drie knoppen: Opgaven, Heffingen en Schuld. Hiervoor kiezen wij de volgende uitgangspunten:

- We willen onze toekomstige generaties niet belasten met onze kosten. Wij lossen af op onze schulden. Daarom houden we vast aan een Netto Schuld Quote³⁴ van 250%. We accepteren dat er voor de investeringen in de nieuwbouw van de AWZI De Groote Lucht en het voldoen aan de Richtlijn Stedelijk Afvalwater, deze norm beperkt wordt overschreden.
- Wanneer de kosten toenemen door de hiervoor genoemde opgaven dan maken wij een inschatting van de kosten. Bij de dekking van de kosten kijken we langs drie lijnen:
 1. Ombuigen: “Nieuw voor oud”, temporiseren, externe inkomsten, leges (bedragen die we in rekening brengen in ruil voor een concrete tegenprestatie), etc.
 2. Anders werken: innovatie, efficiency, samenwerking, etc.
 3. Heffingen bijstellen.

³⁴ Dit is een prestatie-indicator die aangeeft hoe hoog de schuldenlast is ten opzichte van de jaarlijkse opbrengsten.

De nadere uitwerking van deze uitgangspunten vindt plaats in de reguliere planning-en-controlcyclus: het opstellen van een Kadernota, Begroting, Bureau rapportage en Jaarrekening.

Daarnaast hebben wij voor de komende periode de volgende afspraken:

- Wij zoeken actief naar nieuwe inkomstenbronnen. Bijvoorbeeld: externe subsidies en bijdragen, verkoop van groengas, cofinanciering³⁵, het verhalen van schade.
- Wij zoeken actief naar mogelijkheden bij het vraagstuk van 'Nieuw voor oud'.
- Wij handhaven het huidige beleid voor kwijtschelding.
- Wanneer het nieuwe belastingstelsel (waarschijnlijk 2025) van kracht wordt, passen we de kostentoedelingsverordening³⁶ aan wanneer dit noodzakelijk is.
- Wanneer de kostenstijging eenduidig aan een incidentele oorzaak is toe te schrijven, vinden wij een incidentele energie-opslag -zoals in 2023 voor de zuiveringsheffing- een geschikte manier van werken.
- Wij blijven werken met verzamelkredieten³⁷ en streven naar een kwaliteitsslag in de rapportages.
- Wij doen onderzoek naar zuiveringsheffing op basis van water-verbruik.

²⁸ Hierbij betalen ook andere partijen mee aan een opdracht.

³⁶ Via de kostentoedelingsverordening worden de kosten voor het watersysteembeheer verdeeld over vier categorieën waarvoor een heffing wordt bepaald: inwoners ('ingezetenen'), eigenaren van gebouwde onroerende zaken, eigenaren van ongebouwde onroerende zaken en eigenaren van natuurterreinen.

³⁷ Dit is een manier van werken, waarbij niet voor alle investeringen vooraf een VV-besluit hoeft te worden genomen. Hiervoor gelden voorwaarden, waaronder een regelmatige rapportage aan de VV.

Colofon

Dit akkoord is opgesteld door de fracties van BBB, VVD, CDA, CU-SGP, Natuurterreinen, Ongebouwd, JA21 en BVNL.

Hoogheemraadschap van Delfland

Hoofdkantoor Delft
Phoenixstraat 32
2611 AL Delft

Opmaak & ontwerp

Alex van Asperen
(www.alexvanasperen.nl)

Mei 2023

hhdelfland.nl

Hoogheemraadschap van
Delfland

